

MUISTIO

KAM-juridiikkaryhmän kokous 4/2022

9.11.2022

Aika: ke 9.11.2022 klo 14.00.

Paikka: Zoom

Läsnä: Anniina Dahlström, Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Outi Hupaniittu (poistui kohdassa 4), Janne Kuusisto, Mikko Kuutti, Jonas Lång (pj.), Soile Manninen, Roni Roihankorpi (siht.)

1. Kokouksen avaus ja asialista

Puheenjohtaja Jonas Lång avasi kokouksen klo 14.03.

2. Valitaan kokouksen sihteeri

Valittiin kokouksen sihteeriksi Roni Roihankorpi.

3. Edellisen kokouksen muistio

Roihankorpi esitteli edellisen kokouksen muistion. Muistio hyväksyttiin arkistolain uudistamista koskevia lausuntoja koskevan kohdan 5 osalta tarkennettuna.

4. Tekijänoikeuslain uudistus – DSM-direktiivin toimeenpano Suomessa

Perustuslakivaliokunnan lausunto PeVL 58/2022 vp asettaa ehtoja mm. tiedonlouhintaa koskevan 13b pykälän tarkentamiseksi tekijänoikeuslain hyväksymiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Käytännössä tarkoittaa sitä, että lainsäädännössä tulee laajentaa mahdollisuutta tiedonlouhinnan käyttämiseksi tieteelliseen toimintaan.

Lång nosti esiin kysymyksen, tarkoittaako sitä, että joudutaan palauttamaan valtioneuvostoon vai riittääkö sivistysvaliokunnan valmistelu. Todettiin, että sivistysvaliokunta päättää asiasta. Joka tapauksessa menossa todennäköisesti uudestaan perustuslakivaliokunnan kautta. Aika loppunee todennäköisesti kesken tällä hallituskaudella. Tällöin uudella hallituskaudella aloitettaisiin lainvalmistelu alusta.

Lång toi myös esiin, että perustuslakivaliokunta kritisoi tekijänoikeuslain valmistelua virkatyön ulkopuolisena konsulttityönä ja lainsäädännön hajanaisuutta. Todettiin yhteisesti, että näillä perusteilla myös tekijänoikeuslain KAM-organisaatioita koskevien 16 – 16j § rakenteen ja sisällön selkeyttäminen olisi tarpeellista joskin epätodennäköistä.

Keskusteltiin OKM:n 15.11. tulossa olevan tekijänoikeuslain uudistusta koskevan out of commerce -sidosryhmätilaisuuden sisällöstä ja siihen osallistumisesta. KAM-juridiikkaryhmän jäsenorganisaatiot ovat osallistumassa. Lähinnä osallistutaan tilaisuuden keskusteluryhmiin 1: ”OoC-teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla” ja 2: ”OoC-teosten käyttäminen tekijänoikeuden rajoituksen nojalla”.

Out of commerce -teoksiin liittyen keskusteltiin yleisemmin myös siitä, mikä on sopimuslisenssin vs. rajoitussäännöksen käytön soveltamisala. Erityisesti yhteishallinnointiorganisaatioiden edustavuuden kriteeri direktiivi vs. suomalainen HE.

Todettiin, että KAM-juridiikkaryhmä tulee tekemään yhdessä linjauksen siitä, miten asiaa on direktiivin valossa tulkittava. Esim. yksityishenkilöiden ei-kaupalliseen tarkoitukseen tehtyjen teosten osalta edustavuuden kriteerin täyttyvyys hyvin kyseenalaista.

Sovitaan, että pyritään mahdollisessa jatkovalmistelussa vaikuttamaan mahdollisimman laajalti ja monella eri tavalla, jotta saadaan lainsäädäntöä vastaamaan paremmin KAM-organisaatioiden tarpeita. Hallituksen esitys edelleen ainakin liikenne- ja viestintävaliokunnassa lausuttavana, joten asian käsittely saattaa kestää.

5. Muut asiat

OKM:n konserniselvityksestä todettiin, että selvityksen pääpiirteet ovat kaikkien kokouksen osallistujien tiedossa eikä selvitys tässä vaiheessa aiheuta suurempia toimenpiteitä KAM-juridiikkaryhmän osalta. Seurataan, miten mahdollinen hallitusvastuun vaihdos keväällä 2023 vaikuttaa jatkossa KAM-organisaatioiden rahoituskehyksiin yleisemminkin.

Yksityisarkistostrategiaa koskeva seminaari tuotu esille, strategia ei vielä valmis, palataan strategiaan, kun sisällöstä tietoa.

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportin lausuntoaika päättynyt, raportti keskittynyt lähinnä taiteeseen, mutta merkityksellinen koko KAM-sektorille.

Tietosuoja ja digitalisaation osalta todettiin, että tiiviimpi yhteistyö tältä osin toivottavaa. EU:n "Big Five"-sääntelypaketti tulee tulevaisuudessa vaikuttamaan suuresti kaikkien EU:ssa toimivien organisaatioiden, myös KAM-organisaatioiden, toimintaan. Esim. Data Governance Act, joka velvoittaa julkishallinnon organisaatioita avaamaan tietoaaineistojaan, tulossa sovellettavaksi 23.9.2023. Todettiin, että muut säännökset eivät ainakaan laajasti koske ainakaan vielä KAM-organisaatioita, mutta yliopistojen osalta kaikki säännökset saattavat olla merkittäviä. Data Act tulossa lähivuosina sovellettavaksi, vaikuttanee myös laajasti KAM-organisaatioiden toimintaan tulevaisuudessa. Sovittiin, että jokainen tahollaan perehtyy "Big Five" -sääntelyyn.

Henriksson toi esille EIT Culture & Creativity hankkeen, jossa hän on Time Machinen kautta mukana "Policy optimizer" -työpaketissa. Sen myötä voidaan jatkossa vaikuttaa mahdollisesti proaktiivisesti KAM-sektorille tärkeisiin asioihin EU-lainsäädännössä.

Tuotiin esille, että monet KAM-juridiikkaryhmän jäsenorganisaatiot ovat mukana tekoälyliitännäisten kehityshankkeiden toteuttamisessa.

Tietosuoja KAM-sektorilla -suosituksen päivitys. Suuri hanke, todettiin, että tulisi perustaa työryhmä. Sovittiin, että jokainen organisaatio tahollaan pohtii, ketkä olisivat sopivia henkilöitä työryhmään seuraavaan kokoukseen mennessä. KAM-juridiikkaryhmälle ja arkistotoimijoille laitetaan asiasta viestiä puheenjohtajan toimesta. Työryhmä pyritään muodostamaan seuraavassa kokouksessa.

Saavutettavuusdirektiivin soveltamisalan laajentaminen tulossa. Sovittiin, että jokainen tahollaan selvittää tarvetta KAM-sektorin yhteiselle reagoinnille.

6. Seuraava kokous

Päätettiin järjestää seuraava kokous 12.12.2022.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.27